

MAHMUT CEYLAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Araştırma Görevlisi

İDARİ YARGIYA HAKİM OLAN İLKELER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İdari Yargılama Usulü ve Diğer Yargılama Usulleriyle İlişkisi.....	3
1.1. İdari Yargının Doğuşu ve Gelişimi.....	3
1.1.1. İdarenin Hukuka Bağlılığı ve Hukuk Devleti	6
1.1.2. İdari Yargıda Uygulanan Sistemler	12
1.1.2.1. Yargı Birliği Sistemi	12
1.1.2.2. Yargı Ayrılığı Sistemi	14
1.1.3. Türkiye’de İdari Yargının Gelişimi.....	16
1.2. İdari Yargının Gerekliliği İşlevi ve Sınırları.....	19
1.2.1. İdari Yargının Gerekliliği	19
1.2.2. İdari Yargının İşlevi.....	23
1.2.3. İdari Yargının Sınırları	24
1.3. İdari Yargılama Usulünün Diğer Yargılama Usulleri İle Etkileşimi	25

1.3.1. Medeni Yargılama Yöntemi	29
1.3.1.1. Genel Olarak.....	29
1.3.1.2. Amacı ve İlkeleri.....	29
1.3.1.3. Medeni Yargılama İle İdari Yargılama Arasındaki İlişki	34
1.3.2. Ceza Yargılama Yöntemi	38
1.3.2.1. Genel Olarak	38
1.3.2.2. Amacı ve İlkeleri	40
1.3.2.3. Ceza Yargılaması ile İdari Yargılama Arasındaki İlişki.....	44

İKİNCİ BÖLÜM

2. İdari Yargıyı Çerçeveleyen Anayasal Kurallar ve Temelini Anayasada Bulan İlkeler	47
2.1. İdari Yargıyı Çerçeveleyen Anayasal Kurallar	47
2.1.1. İdarenin Yargısal Denetiminin Hukuka Uygunluk Denetimi İle Sınırlı Olması.....	49
2.1.1.1. Genel Olarak.....	49
2.1.1.2. Hukuka Uygunluk Denetimi	49
2.1.2. İdari Yargı Mercilerinin Yerindelik Denetimi Yapamaması	51
2.1.2.1. Bağlı Yetki	52
2.1.2.2. Takdir Yetkisi.....	52
2.1.2.3. Yerindelik Denetimi.....	54
2.1.2.4. Yargı Organlarınca İdarenin Takdir Yetkisinin Denetlenmesi Yerindelik Denetimi midir?.....	54
2.1.3. Yürütme Görevini Kanunlarda Gösterilen Şekil ve Esaslara Uygun Olarak Yerine Getirilmesini Kısıtlayacak Nitelikte Yargı Kararı Verilememesi	59
2.1.4. İdari İşlem Niteliğinde Yargı Kararı Verilememesi	59

2.1.5. İdarenin Takdir Yetkisini Kaldıracak Nitelikte Yargı Kararı Verilememesi	60
2.1.5.1. Yerindelik Denetimi İle Takdir Yetkisi Arasındaki İlişki	61
2.1.5.2. İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi	62
2.1.6. İdarenin Hiçbir Eylem ve İşleminin Yargı Denetimi Dışında Bırakılamayacağı Kuralı.....	63
2.2. İdari Yargının Anayasal İlkeleri	67
2.2.1. Usul Ekonomisi İlkesi	67
2.2.2. Aleniyet İlkesi	77
2.2.3. Kararların Gerekçeli Olması İlkesi	83
2.2.3.1. Hukuk Güveliği İlkesi İle Bağlantısı	84
2.2.3.2. Hukuk Devleti İlkesine Doğrudan Bağlı Olması	85
2.2.3.3. İnsan Hak ve Özgürlüklerinin Bir Gereği Olması	85
2.2.3.4. Uygulamada Kararların Gerekçeli Yazılması Sorunu	86
2.2.4. Hâkimin Tarafsızlığı İlkesi.....	86
2.2.4.1. Hâkimin Davaya Bakmaktan Yasaklılığı	88
2.2.4.2. Hâkimin Reddi	89
2.2.4.3. Hakimin Yasaklılığının ve Reddinin Karara Bağlanması	90
2.2.5. Davanın Açılmış Olmasının Kural Olarak İdari İşlemin Yürütmesini Durdurmaması İlkesi	91
2.2.5.1. Genel Olarak.....	91
2.2.5.2. Yürütmenin Durdurulması Müessesesi.....	93
2.2.5.3. Yürütmenin Durdurulması Kararının Kısıtlanması	97
2.2.6. Tabii Hâkim İlkesi	99
2.2.7. Eşitlik ilkesi.....	103

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İdari Yargıya Hakim Olan Kanuni ve İçtihadi İlkeler 105
 - 3.1. İdari Yargı Sistemine Ayırıcı Niteliğini Veren Kanuni İlkeler.. 105
 - 3.1.1. Resen Araştırma İlkesi 106
 - 3.1.1.1. Genel Olarak..... 106
 - 3.1.1.2. Resen Araştırma İlkesinin Amacı..... 109
 - 3.1.1.3. Resen Araştırma Yetkisine Sahip Olanlar110
 - 3.1.1.4. Resen Araştırma Yetkisinin Kapsamı.....111
 - 3.1.1.5. Resen Araştırma Yetkisinin Sınırları114
 - 3.1.2. Yazılılık İlkesi..... 115
 - 3.1.2.1. Yargılama Usullerinde Kullanılan Yöntemler116
 - 3.1.2.1.1. Yazılı Yargılama Usulü.....117
 - 3.1.2.1.2. Sözlü Yargılama Usulü.....118
 - 3.1.2.2. İdari Yargıda Kural Olarak Yazılılık İlkesinin Geçerli Olması119
 - 3.1.3. Karşılıklı Tartışma İlkesi..... 121
 - 3.1.3.1. Çekişmeli Yargı..... 121
 - 3.1.3.2. Çekişmesiz Yargı..... 122
 - 3.1.3.3. İdari Yargının Çekişmeli Yargı Olması..... 125
 - 3.1.4. Tasarruf İlkesi..... 125
 - 3.1.4.1. Genel Olarak..... 125
 - 3.1.4.2. İdari Yargıda Davadan Feragat..... 126
 - 3.1.4.3. İdari Yargıda Davayı Kabul..... 133
 - 3.1.4.4. Tasarruf İlkesinin İdari Yargı Açısından Değerlendirilmesi..... 137
 - 3.1.5. Delil Serbestisi ilkesi..... 138
 - 3.1.5.1. Genel Olarak 138
 - 3.1.5.2. Delil Serbestisi İlkesinin Sınırları..... 142
 - 3.1.5.2.1. Tanık Delili 142
 - 3.1.5.2.2. Yemin Delili..... 144
 - 3.1.6. Delillerin Serbestçe Değerlendirilmesi İlkesi 145

3.1.7. Gizlilik İlkesi.....	146
3.1.7.1. İdari Yargı Hâkiminin Gizlilik İlkesi Karşısındaki Durumu.....	151
3.1.7.2. Tarafların Gizlilik İlkesi Karşısındaki Durumu	151
3.1.8. Teksif İlkesi.....	152
3.2. İdari Yargıya Hakim Olan İçtihadî İlkeler	155
3.2.1. Usulî Kazanılmış Hak İlkesi.....	156
3.2.1.1. Genel Olarak Kazanılmış Hak ve Usulî Kazanılmış Hak	156
3.2.1.2. İdari Yargılama Hukukunda Usulî Kazanılmış Hak.....	160
3.2.2. Derdestlik Yasağı İlkesi	167
3.2.3. Taleple Bağlılık İlkesi	170
SONUÇ VE ÖNERİLER	175
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	185